ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ - ਸਬਦ ੨੨

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰ ਕੀਨਾ ॥

ਰਾਗੁ ਬਿਲਾਵਲ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੮੫੭

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰ ਕੀਨਾ ॥
ਦੁਖ ਬਿਸਾਰਿ ਸੁਖ ਅੰਤਰਿ ਲੀਨਾ ॥੧॥
ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨਾ ॥
ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਜੀਵਨੁ ਮਨ ਹੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਨਾਮਦੇਇ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਜਾਨਾਂ ॥
ਜਗਜੀਵਨ ਸਿਉ ਜੀਉ ਸਮਾਨਾਂ ॥੨॥੧॥

ਸਾਰ: ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਸਾਧਨ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਸੁਚੇਤ, ਉਦੇਸ਼ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜੀਉਣ ਵਾਲੇ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਣ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਰੁਝੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਕ ਬੋਝ ਹੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸ਼ਾਂਤ ਮਨ ਇਸਨੂੰ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਦਾ ਹੈ; ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਰਥ ਭਰਪੂਰ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਚਿੰਤਨ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਉਪਰ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਤੋਂ ਪਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਂਦ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆਂ, ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹੋ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਹ ਤੁਰਦਿਆਂ ਇਹ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਫਲ ਜਨਮੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰ ਕੀਨਾ ॥
ਮੇਰਾ ਜੀਵਨ ਉਸ ਬਿਬੇਕ ਰਾਹੀ ਸਾਰਥਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵੱਲ ਸੇਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਹੋਂਦ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਿਰਬਾਹ ਤੋਂ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੋਂਦ ਵਾਲਾ ਬਦਲਾਵ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਖ ਬਿਸਾਰਿ ਸੁਖ ਅੰਤਰਿ ਲੀਨਾ ॥੧॥

ਮੈਂ ਦੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ, ਅੰਤਰੀਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਨਾਲ ਬਾਹਰੀ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (੧)

ਗਿਆਨ ਅੰਜਨੁ ਮੋ ਕਉ ਗੁਰਿ ਦੀਨਾ ॥

ਬਿਬੇਕ ਨੇ ਸੂਝ ਦਾ ਸੁਰਮਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਔਖਧੀ ਅੱਖ ਦੀ ਮਲਹਮ ਦਾ ਇਹ ਰੂਪਕ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਝ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਿਕ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੀ ਹੈ।

ਰਾਮ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਜੀਵਨੁ ਮਨ ਹੀਨਾ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਹਕੀਕਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਜੀਵਨ ਅਰਥਹੀਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਨ ਅਧੂਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਥਰਥਰਾਹਟ ਦੀ ਘਾਟ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਏਕਮ ਸਤਾ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੋਈ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਨਾਮਦੇਇ ਸਿਮਰਨੁ ਕਰਿ ਜਾਨਾਂ ॥

ਨਾਮਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਗਿਆਨ ਚਿੰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਾਣਨ ਦਾ ਇਹ ਮਾਰਗ ਇਸ ਤੱਥ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੋਧ ਅਨੁਭਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਚਿੰਤਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਗਜੀਵਨ ਸਿਉ ਜੀਉ ਸਮਾਨਾਂ ॥੨॥੧॥

ਮੇਰੀ ਅੰਤਰ-ਆਤਮਾ ਸਰਬ ਵਿਆਪਕ ਜੀਵਨ ਸਤਾ ਨਾਲ ਇਕਰੂਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਲ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਦਵੈਤ ਰਹਿਤ ਇਕਸੁਰਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। (੨)(੧)

ਤੱਤ: ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦੁਨਿਆਵੀ ਭਰਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸੂਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਗੂੜ੍ਹ ਰੂਹਾਨੀ ਅੰਤਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਰੂਹਾਨੀ ਬੋਧ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਅਨੁਭਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਸ਼ੀਲ ਆਤਮ-ਪੜਚੋਲ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ

ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਵਹਿਣ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਜੀਵਨ ਸਤਾ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਅੰਤਰਸੰਬੰਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation
ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**